

۴۲۷۴۲
۱۴. ۷. ۱۹

پژوهش در معماری منظر روش‌ها و روش‌شناسی

انتشارات راتنج
گروه انتشاراتی تیلور و فرانسیس
لندن و نیویورک

ترجمه

دکتر سیدمحمد رضا خلیل‌نژاد
استادیار دانشگاه بیرجند

دکتر محمد رضا طاهری
استادیار دانشگاه تهران

شماره مسلسل ۱۰۷۳۸

شماره انتشار ۴۲۴۱

انتشارات دانشگاه تهران

عنوان و نام پدیدآور	پژوهش در معماری منظر روش‌ها و روش‌شناسی / انتشارات راتلج، گروه انتشاراتی تیپلور و فرانسیس، لندن و نیویورک / اصحیح ویراستاران آدری وان‌دن برینک... (او دیگران)؛ ترجمه سید محمدرضا خلیل‌نژاد، محمدرضا طاهری. تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۹.
مشخصات نشر	۴۵۲ص: مصور، جدول.
مشخصات ظاهری	انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۴۲۴۱.
فروست	978-964-03-0100-5
شابک	فیبا
وضعیت فهرست‌نویسی	Research In Landscape Architecture: Method And Methodology, c 2017.
یادداشت	یادداشت
یادداشت	یادداشت
یادداشت	یادداشت
عنوان دیگر	تحقیق در معماری منظر روش‌ها و روش‌شناسی‌ها.
موضوع	معماری منظر شهری - تحقیق - روش‌شناسی
موضوع	Landscape Architecture - - Research - - Methodology :
شناسه افزوده	وان‌دن برینک، آدری، ویراستار
شناسه افزوده	van den Brink, Adri :
شناسه افزوده	خلیل‌نژاد، سید محمدرضا، ۱۳۵۹ - مترجم
شناسه افزوده	طاهری، محمدرضا، ۱۳۴۶ - مرداد - مترجم
شناسه افزوده	دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات. University of Tehran. Press.
رده‌بندی کنگره	SB۴۶۹/۴ ۱۴۰۰ :
رده‌بندی دیویی	۷۱۲/۰۲۷ :
شماره کتابشناسی ملی	۷۳۱۲۲۸۶ :

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

(این کتاب با کاغذ حمایتی به‌چاپ رسیده است.)

عنوان: پژوهش در معماری منظر: روش‌ها و روش‌شناسی

تألیف: گروه انتشاراتی تیپلور و فرانسیس

ترجمه: دکتر سید محمدرضا خلیل‌نژاد - دکتر محمدرضا طاهری

ویرایش ادبی: محبوبه قاسمی ایمچه

نوبت چاپ: دوم

تاریخ انتشار: ۱۴۰۰

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مترجمان است»

بها: ۱۲۰۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرشی مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press @ ut. ac. ir - تارنما: http://press.ut.ac.ir

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

ش	پژوهش در معماری منظر	.....
ض	معرفی مؤلفان	.....
غ	مقدمه مترجمان	.....
ق	مقدمه	.....
۱	بخش اول - ارتقای آگاهی	.....
۳	فصل اول - ارتقای تحقیقات معماری منظر	.....
۳	زمینه‌های مشترک در تحقیق و طراحی	.....
۸	انواع مطالعات معماری منظر	.....
۱۰	طراحی یک پروژه تحقیق	.....
۱۱	فرایند تحقیق	.....
۱۳	طرح مفهومی تحقیق	.....
۱۵	طرح فنی تحقیق	.....
۱۷	نتیجه‌گیری	.....
۱۹	منابع	.....
۲۱	فصل دوم - رویکرد فرایندی به تحقیق در معماری منظر	.....
۲۱	مقدمه	.....
۲۳	روش‌شناسی تحقیق و رویکرد فرایندی	.....
۲۵	طرح سؤال تحقیق	.....
۲۶	طراحی تحقیق و طراحی مطالعه	.....
۲۷	گردآوری داده‌ها و نمونه‌برداری	.....
۲۹	تحلیل داده‌ها	.....
۳۱	گزارش تحقیق	.....
۳۲	راست‌کرداری در تحقیق	.....
۳۴	منابع	.....
۳۷	بخش دوم - آرایش صحنه	.....
۳۹	فصل سوم - جایگاه نظریه	.....
۳۹	واژه‌های بفرنج	.....
۴۲	نظام تحصیلی و حرفه	.....
۴۳	در میانه سه امپراتوری	.....
۴۵	نظریه در علوم طبیعی	.....

۴۸.....	علم‌گرایی.....
۴۹.....	نظریه در علوم اجتماعی.....
۵۴.....	نظریه در هنر و علوم انسانی.....
۵۸.....	جایگاه صحیح نظریه در امور مطالعاتی.....
۶۲.....	یادداشت.....
۶۳.....	منابع.....
۶۷.....	فصل چهارم - رابطه بین تحقیق و طراحی.....
۶۷.....	زمینه بحث.....
۶۷.....	تعاریف و مفاهیم پایه.....
۶۹.....	تحقیق در طراحی، تحقیق برای طراحی، و تحقیق با طراحی.....
۷۰.....	بررسی تحولات مدل «تحقیق از طریق طراحی».....
۷۴.....	معنای کنونی «تحقیق از طریق طراحی».....
۷۷.....	قابلیت‌های آتی.....
۷۹.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۸۰.....	منابع.....
۸۵.....	فصل پنجم - چالش انتشار.....
۸۵.....	مقدمه.....
۸۶.....	طرح دیدگاهی در زمینه «پژوهش معماری منظر».....
۸۹.....	آیا پژوهش معماری منظر «آبکی» است؟.....
۹۳.....	چگونه پژوهش و مقالات پژوهشی را ارتقا دهیم؟.....
۱۰۲.....	موضوع‌های کلیدی تحقیق: حال و پتانسیل‌های آتی.....
۱۰۷.....	تأملات.....
۱۰۹.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۱۱۰.....	منابع.....
۱۱۵.....	فصل ششم - ارزیابی اولویت‌های تحقیق و کیفیت آن.....
۱۱۵.....	مقدمه.....
۱۱۶.....	اولویت‌های تحقیقاتی برای معماری منظر.....
۱۱۶.....	معرفی روش دلفی به‌عنوان روش تحقیق.....
۱۱۷.....	روش‌شناسی تحقیقات معماری منظر براساس روش دلفی.....
۱۱۹.....	نتایج مطالعه دلفی.....
۱۲۱.....	بررسی سیستماتیک مقالات معماری منظر.....
۱۲۱.....	معرفی «بررسی سیستماتیک» به‌عنوان یک روش تحقیق.....
۱۲۲.....	روش‌شناسی مرور سیستماتیک معماری منظر.....
۱۲۵.....	نتایج بررسی سیستماتیک.....
۱۳۱.....	پیشنهادها.....
۱۳۳.....	تلفیق دو مطالعه و بحث روی نتایج.....

۱۳۵.....	یادداشت.....
۱۳۶.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۱۳۷.....	منابع.....
۱۳۹.....	بخش سوم - رویکردها و روش‌های منتخب.....
۱۴۱.....	فصل هفتم - مورد پژوهی.....
۱۴۱.....	مقدمه.....
۱۴۲.....	مطالعات موردی در معماری منظر.....
۱۴۴.....	ماهیت تحقیقات مبتنی بر مطالعه موردی.....
۱۴۵.....	تعمیم مطالعات موردی.....
۱۴۶.....	انتخاب موارد مطالعاتی.....
۱۴۸.....	مقایسه مطالعات موردی.....
۱۵۳.....	تطبيق مطالعه موردی با سؤال پژوهش - چگونگی تأثیر درک مطالعات موردی در اصلاح موضوع تحقیق.....
۱۵۶.....	بحث و نتیجه‌گیری.....
۱۶۰.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۱۶۱.....	منابع.....
۱۶۳.....	فصل هشتم - بيوگرافي منظر.....
۱۶۳.....	مقدمه.....
۱۶۴.....	مبانی کاربرد بيوگرافي منظر در تحقیقات منظر.....
۱۶۵.....	چارچوب مفهومی.....
۱۶۷.....	اصول استفاده از بيوگرافي منظر به‌عنوان یک رویکرد تحقیقاتی.....
۱۶۸.....	منابع و روش‌ها.....
۱۷۰.....	نمونه پژوهش‌های مبتنی بر بيوگرافي منظر.....
۱۷۰.....	پروژه بوترنورستاند در منطقه وخت در نزدیکی اوترخت، هلند.....
۱۷۲.....	«آهک‌های امروزی - یک بيوگرافي» (هلند مرکزی).....
۱۷۴.....	کاربرد بيوگرافي منظر در مطالعات منظر شهری.....
۱۷۵.....	بيوگرافي منظر: تحولات بعدی.....
۱۷۹.....	سپاس‌گزاری.....
۱۸۰.....	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۱۸۱.....	منابع.....
۱۸۵.....	فصل نهم - رسانه‌های اجتماعی.....
۱۸۵.....	مقدمه.....
۱۸۵.....	رسانه‌های اجتماعی.....
۱۸۷.....	داده‌های بزرگ و جمع‌بپاری (انبوه‌بپاری).....
۱۸۹.....	چارچوب مفهومی برای مطالعه نقش رسانه‌های اجتماعی.....
۱۹۰.....	رسانه‌های اجتماعی به‌مثابه «مکان» و رابط ارتباطات.....
۱۹۲.....	رسانه‌های اجتماعی، گفت‌وگو اجتماعی، و «ساخت واقعیت».....

۱۹۳	روش‌های تحقیق: معرفی سه مطالعه مبتنی بر رسانه‌های اجتماعی.....
۱۹۳	اوستوور تمبرگ، آلمان: ارزیابی منظر با استفاده از فناوری WebGIS.....
۱۹۴	طرح مطالعه.....
۱۹۴	گردآوری داده‌ها و نمونه‌برداری.....
۱۹۵	تحلیل داده‌ها.....
۱۹۷	هلند جنوبی: توسعه برنامه منطقه‌ای با استفاده از رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان رابط متنی.....
۲۰۱	آمستردام، هلند: تحلیل رفتار گردشگری توسط عکس‌های ارسال‌شده به رسانه‌های اجتماعی.....
۲۰۸	روش‌های مطالعه تأثیر رسانه‌های اجتماعی.....
۲۱۱	بحث.....
۲۱۴	نتیجه‌گیری و چشم‌انداز آتی.....
۲۱۶	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۲۱۷	منابع.....
۲۲۱	فصل دهم - محیط‌های مجازی.....
۲۲۱	مقدمه.....
۲۲۲	تاریخچه کاربرد محیط‌های مجازی در معماری منظر.....
۲۲۳	چارچوب مفهومی.....
۲۲۵	مقایسه حرکت پویا و بازنمایی ایستا در یک فضای شهری-آزمایشگاهی.....
۲۲۵	پرسش و فرضیه تحقیق.....
۲۲۵	پیاده‌روی مجازی درون سناریوهای مختلف منظر: مطالعه موردی، زوبیخ.....
۲۲۵	محرک‌های بصری.....
۲۲۶	تصاویر ایستا.....
۲۲۶	پیاده‌روی‌های پویا.....
۲۳۱	استفاده از محیط‌های مجازی در کارگاه منظر مشارکتی: مطالعه موردی، دره آلپورت.....
۲۳۲	مدل‌سازی مجازی.....
۲۳۹	بحث و نتیجه‌گیری کلی.....
۲۴۰	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۲۴۱	منابع.....
۲۴۵	فصل یازدهم - پیاده‌روی.....
۲۴۵	مقدمه.....
۲۴۶	چارچوب مفهومی.....
۲۴۹	درگیرشدن با منظر.....
۲۵۱	روش سیر در منظر.....
۲۵۶	پیاده‌روی به روش حرکت بی‌بوسته/گسته.....
۲۵۹	بازخوانی و نتیجه‌گیری.....
۲۶۳	منابع مطالعاتی تکمیلی.....
۲۶۴	منابع.....

مقدمه مترجمان

اولین برنامه آموزش معماری منظر در آمریکا در سال ۱۹۰۰ در دانشگاه هاروارد راه‌اندازی شد. سپس، دانشگاه علوم کشاورزی نروژ در سال ۱۹۱۹، دانشگاه فنی برلین در سال ۱۹۲۹، دانشگاه ری‌دینگ (انگلیس) در سال ۱۹۳۲، دانشگاه لیسبون (پرتغال) در سال ۱۹۴۲، و دانشگاه واخنینگن (هلند) در سال ۱۹۴۸ به راه‌اندازی رشته معماری منظر اقدام کردند. در ایران نیز دانشگاه تهران با تأسیس رشته مهندسی طراحی محیط زیست در سال ۱۳۷۰ اولین گام را در زمینه آموزش دانشگاهی حوزه منظر برداشت. سپس، دانشگاه تبریز به تأسیس رشته مهندسی فضای سبز در سال ۱۳۷۲ اقدام کرد. سومین گام با تأسیس رشته مهندسی معماری منظر در سال ۱۳۷۶ برداشته شد. در طی این مدت، دانش‌آموختگان بسیاری در رشته‌های سه‌گانه حوزه منظر در دانشگاه‌ها تربیت شده‌اند. شماری پس از کسب مدارج عالی تحصیلی به‌عنوان عضو هیئت‌علمی و شماری به‌عنوان مهندسان حرفه‌ای حوزه اجرایی جذب دستگاه‌های دولتی یا شرکت‌های خصوصی شده‌اند. امروزه، دانشگاهیان و متخصصان به‌خوبی دریافته‌اند هم مهارت‌های عملی هم مهارت‌های آموزشی به آموزش ممتاز و عالی بستگی دارد و همه این‌ها سرانجام وابسته به تحقیقاتی با کیفیت بالاست. استادان رشته‌های سه‌گانه منظر در ایران تلاش بسیاری برای تأمین منابع علمی و کتاب‌های درسی کرده‌اند. در این میان یکی از مهم‌ترین زمینه‌های کاری هم برای مهندسان حرفه‌ای هم برای استادان دانشجویان حوزه منظر موضوع تحقیق و روش‌شناسی تحقیق در زمینه منظر است. با نگاهی به آثار مقالات منتشرشده استادان دانشجویان حوزه منظر با سابقه سی‌ساله تأسیس دوره‌های تحصیلی مربوطه در می‌شویم میزان تولیدات علمی حوزه منظر در ایران متناسب با سابقه سی‌ساله تأسیس دوره‌های تحصیلی مربوطه در دانشگاه‌ها نیست. به بیانی صریح‌تر، پایه‌های پژوهشی و بنیادهای نظری این حوزه نتوانسته مطابق با نیازها، انتظارات، و کارکردهای مهم این رشته‌های سه‌گانه در ایران رشد و نمو کند. بدون شک، در دسترس نبودن منابع فارسی برای دانشجویان - که از فرصت، انرژی، و توان تحقیقاتی برخوردارند و می‌توانند تحت سرپرستی استادان خلا کمبود پژوهش‌های منظر را پر کنند - باعث شده هم حجم تولیدات علمی در حوزه منظر پایین باشد هم دانشگاه‌ها توان جذب بسیاری از بودجه‌های پژوهشی ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی و خصوصی را نداشته باشند. زیرا پایه هر تحقیق قوی و جذاب را پروپوزال و روش‌شناسی قوی تشکیل می‌دهد. هر تحقیق، پس از تنظیم و تعریف اهداف و سؤالات تحقیق، نیازمند اخذ یک رویکرد کلی و روش‌شناسی مناسب است. روش‌شناسی عبارت از انتخاب مناسب‌ترین روش‌ها برای پاسخ به سؤالات تحقیق است. علاوه بر این، بسیاری از رویکردهای نوین در پژوهش‌های حوزه منظر، که در دنیا بسیار مورد توجه واقع شده (مانند اقلیم، منظر چندعمل‌کردی، کشاورزی شهری، سلامتی، منظر مشارکتی، و بیوگرافی منظر) هنوز در ایران آن‌طور که باید و شاید مورد توجه نیست.

کتاب حاضر، که حاصل تلاش حدود سی نفر از استادان صاحب‌نام حوزه منظر است، در سال ۲۰۱۷ به همت انتشارات راتلج و با همکاری شورای مدارس اروپایی معماری منظر منتشر شد. بیشتر نویسندگان کتاب استادان دانشگاه‌های اروپا هستند. این کتاب نخست درباره راه‌های انتخاب روش‌هایی است که معماران منظر (و دیگران) می‌توانند در تحقیقات و برای تحقیق استفاده کنند و در مرحله دوم برای ارائه برخی از مناسب‌ترین روش‌ها برای اجرای برخی اقسام خاص تحقیقات است. سوم اینکه درباره انتخاب‌هایی است که محققان در ابتدا و در طی طراحی و انجام‌دادن تحقیق باید درخصوص روش تحقیق و چگونگی اعمال آن‌ها گزینش کنند. هدف اصلی نگارندگان این کتاب تأمین راهنمایی‌هایی درباره منطق انتخاب روش برای پاسخ‌گویی به نیازهای تحقیقاتی خاص است.